ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ជំរឿនកសិកម្មនៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០២៣
ខិត្តប័ណ្ណព័ត៌មាន

ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២៥

ទិន្នន័យដែលបានយកមកបង្ហាញនៅក្នុងខិត្តបណ្ណព័ត៌មាននេះ គឺបានដកស្រង់ចេញពីរបាយការណ៍ជំរឿនកសិកម្មកម្ពុជាឆ្នាំ២០២៣ ដែលផលិតដោយវិទ្យាស្ថានជាតិស្ថិតិ (វ.ជ.ស.) នៃក្រសួងផែនការ សហការជាមួយ ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ (ក.ស.ក) ដោយមានការជួយគាំទ្របច្ចេកទេសពីអង្គការស្បៀង និងកសិកម្ម នៃសហប្រជាជាតិ (FAO)។ ប្រភពទិន្នន័យចម្បងសម្រាប់វិស័យកសិកម្មកម្ពុជា (CAC 2023) ផ្តល់នូវក្របខ័ណ្ឌដ៏ទូលំទូលាយសម្រាប់ការវាយតម្លៃផលិតភាពកសិកម្ម។ ជំរឿនកសិកម្មក៏បានបង្ហាញពីការយល់ដឹងពីការដាំដំណាំ ការចិញ្ចឹមបសុសត្វ បសុបក្សី និងសកម្មភាពកសិកម្មសំខាន់ៗផ្សេងទៀត ដែលបម្រើជាធនធានដ៏សំខាន់សម្រាប់អ្នកធ្វើគោលនយោបាយ អ្នកស្រាវជ្រាវ និងអ្នកពាក់ព័ន្ធផ្សេងៗ។

១. វិធីសាស្ត្រជំរឿន

គោលបំណងចម្បង នៃការធ្វើជំរឿនកសិកម្មនៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាឆ្នាំ២០២៣ គឺដើម្បីផ្តល់នូវបច្ចុប្បន្នភាពទិន្នន័យនៃស្ថានភាពកសិកម្មគ្រប់ប្រភេទនៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដែលនឹងត្រូវបានប្រើប្រាស់ដោយអ្នករៀបចំផែនការ និងអ្នកបង្កើតគោលនយោបាយ។ ជាពិសេសទិន្នន័យជំរឿននេះនឹងផ្តល់សារប្រយោជន៍ជាច្រើនផ្សេងទៀតដូចជា៖

• ការផ្តល់ទិន្នន័យកម្រិតមូលដ្ឋានតូចបំផុត នៃថ្នាក់ក្រោមជាតិក្នុងប្រទេសកម្ពុជា

• ផ្តល់ទិន្នន័យបច្ចុប្បន្នភាពពីរចនាសម្ព័ន្ធ នៃការកាន់កាប់កសិកម្ម ការប្រើប្រាស់ដី ការដាំដំណាំ ការចិញ្ចឹមបសុសត្វ បសុបក្សី និងវារីវប្បកម្មក្នុងប្រទេសកម្ពុជា

• ផ្តល់បញ្ជីមេសម្រាប់ការជ្រើសរើសសំណាកគំរូនៃអង្កេតកសិកម្ម។

រូបទី១៖ ទិដ្ឋភាពទូទៅនៃវិធីសាស្ត្រជំរឿន

ប្រភព៖ វិទ្យាស្ថានជាតិស្ថិតិ ជំរឿនកសិកម្មនៅកម្ពុជាឆ្នាំ២០២៣

យុទ្ធសាស្ត្រយ៉ាងទូលំទូលាយ សម្រាប់ការធ្វើជំរឿនកសិកម្មកម្ពុជា ដើម្បីធ្វើការចុះបញ្ជីគ្រួសារនិងកំណត់អត្តសញ្ញាណគ្រួសារទាំងអស់ នៅទូទាំងខេត្តក្នុងប្រទេសកម្ពុជា លើកលែងតែខណ្ឌមួយចំនួននៃរាជធានីភ្នំពេញ ដែលភូមិខ្លះមានគ្រួសារកាន់កាប់កសិកម្មតិចជាង ៥ គ្រួសារ ដែលបានរកឃើញនៅក្នុងជំរឿនទូទៅប្រជាជនឆ្នាំ២០១៩។ ជំរឿនកសិកម្មនៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០២៣ នេះ បានប្រើប្រាស់ទម្រង់កម្រងសំណួរចំនួនបួន សម្រាប់ធ្វើការសម្ភាសជំរឿន។ ទម្រង់ទី១ (តារាងសំណួរភូមិ) ត្រូវបានប្រើប្រាស់សម្រាប់ការសម្ភាសប្រធានភូមិទាំងអស់ នៅទូទាំងប្រទេសក្នុងអំឡុងពេលធ្វើជំរឿន។ ទម្រង់ទី២ (តារាងសំណួរចុះបញ្ជីគ្រួសារ) ត្រូវបានប្រើប្រាស់សម្រាប់ចុះបញ្ជីគ្រួសារ ដើម្បីស្វែងរកគ្រួសារកាន់កាប់កសិកម្ម។ ទម្រង់ទី៣ (តារាងសំណួរព័ត៌មានមូលដ្ឋានលើការធ្វើកសិកម្មគ្រួសារ) ត្រូវបានប្រើប្រាស់សម្រាប់ប្រមូលព័ត៌មាន មូលដ្ឋាន និងព័ត៌មានលម្អិតលើការងារកសិកម្មរបស់គ្រួសារកាន់កាប់កសិកម្ម។ ទម្រង់ទី៤ (តារាងសំណួរព័ត៌មានមូលដ្ឋានលើការធ្វើកសិកម្មសហគ្រាសខ្នាតធំ) មិនមែនជាគ្រួសារ។

ក្នុងចំណោម ៣,៤ លានគ្រួសារ នៅក្នុងតំបន់គោលដៅជំរឿន ១,៨៥ លានគ្រួសារ ត្រូវបានកំណត់ជាគ្រួសារកសិកម្ម ស្របតាមនិយមន័យជំរឿនកសិកម្ម ដែលត្រូវមានទំហំផ្ទៃដីដាំដុះអប្បបរមា ០,០៣ ហិកតា និង/ឬ យ៉ាងហោចណាស់មានចិញ្ចឹមបសុសត្វប្រភេទធំចំនួន ២ ក្បាល និង/ឬយ៉ាងតិចមានបសុសត្វប្រភេទតូចចំនួន ៣ ក្បាល និង/ឬយ៉ាងតិចមានបសុបក្សីចំនួន ២៥ ក្បាល។ គ្រួសារកសិកម្មបានផ្តល់នូវព័ត៌មានសំខាន់ៗ អំពីសមាសភាពគ្រួសារ លក្ខណៈនៃការកាន់កាប់កសិកម្ម និងសកម្មភាពកសិកម្ម ដែលធ្វើឱ្យទិន្នន័យមានភាពទូលំទូលាយសម្រាប់សំណួរសំខាន់ៗ ដែលបានជ្រើសរើស។

រយៈពេលប្រមូលទិន្នន័យចាប់ពីថ្ងៃទី១ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២៣ ដល់ថ្ងៃទី១៥ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២៣។ មន្ត្រីសម្ភាសន៍ និងមន្ត្រីត្រួតពិនិត្យជាង ៦ ០០០នាក់ បានចូលរួមធ្វើជំរឿនកសិកម្មនេះ។ ដំណើរការទិន្នន័យ និងការគណនាត្រូវបានធ្វើឡើង ដោយប្រើកម្មវិធីដំណើរការប្រព្រឹត្តកម្មទិន្នន័យ CSPro.7.6 ។ ការផ្ទៀងផ្ទាត់ទិន្នន័យបានចាប់ផ្តើមពីដំណាក់កាល នៃការរៀបចំឯកសារតាមរយៈការបញ្ចូលទិន្នន័យ និងដំណើរការជាបន្តបន្ទាប់ក្នុងកញ្ចប់បញ្ចូលទិន្នន័យត្រូវបានបង្កប់ជាមួយការត្រួតពិនិត្យភាពស៊ីសង្វាក់គ្នា។ កិច្ចការនេះ ត្រូវបានបន្តដោយការត្រួតពិនិត្យដោយដៃ និងចុងក្រោយគឺការកែសម្រួលកុំព្យូទ័រ។ ការចេញផ្សាយខិត្តប័ណ្ណព័ត៌មានស្ថិតិនេះគឺជាការរកឃើញនៃជំរឿនកសិកម្មកម្ពុជាឆ្នាំ២០២៣ ដែលបានបង្ហាញសម្រាប់តែការកាន់កាប់កសិកម្មជាលក្ខណៈគ្រួសារតែប៉ុណ្ណោះ។

២. ចំនួនភូមិនៅប្រទេសកម្ពុជា

រូបទី២៖ គ្រួសារកសិកម្មចែកតាមតំបន់

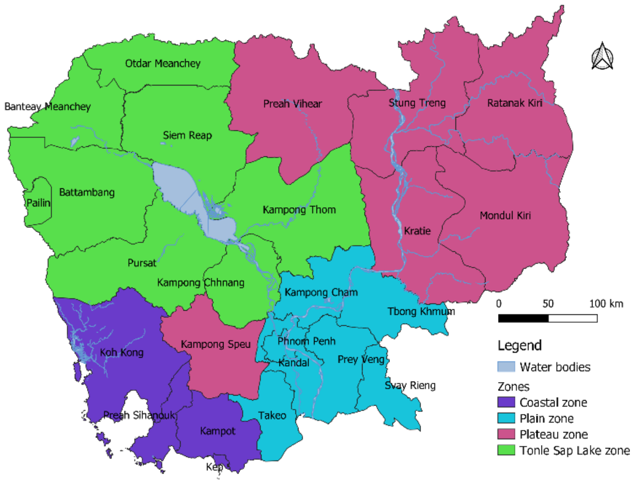

ប្រទេសកម្ពុជា មានព្រំប្រទល់ភាគខាងលិចជាប់ប្រទេសថៃ ភាគខាងជើងជាប់ប្រទេសឡាវ និងភាគខាងកើតជាប់ប្រទេសវៀតណាម។ ប្រទេសកម្ពុជាមានតំបន់ភូមិសាស្ត្រសំខាន់ៗចំនួនបួន៖ តំបន់វាលទំនាប តំបន់បឹងទន្លេសាប តំបន់ឆ្នេរសមុទ្រ (ជាប់ឈូងសមុទ្រថៃ) និងតំបន់ភ្នំនិងខ្ពង់រាប។ ដោយនៅតាមតំបន់ខុសៗគ្នាទាំងនេះ ដែលមានប្រភេទដីខុសគ្នា បានធ្វើឱ្យប្រភេទដំណាំដែលបានដាំដុះមានការប្រែប្រួលនៅក្នុងភូមិនីមួយៗនៃប្រទេសកម្ពុជា។ នៅក្នុងចំណោមភូមិសរុបចំនួន ១៤ ៥៧៧ភូមិ នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ដែលមានប្រធានភូមិចំនួន ១៤ ០២១នាក់ ត្រូវបានសម្ភាសន៍នៅទូទាំងប្រទេសកម្ពុជា អំឡុងពេលធ្វើជំរឿន។

ដីភាគច្រើននៅប្រទេសកម្ពុជា គឺជាប្រភេទដីភក់ ដីល្បាយខ្សាច់ និងដីល្បាប់។ ភូមិច្រើនជាង ៥០ភាគរយ នៃប្រទេសកម្ពុជាស្ថិតនៅតំបន់ដែលមានប្រភេទដីភក់ និងប្រមាណជិត ៥០ភាគរយ មានទីតាំងស្ថិតនៅតំបន់ដែលមានប្រភេទដីល្បាយខ្សាច់។

រូបទី៣៖ ភាគរយនៃប្រភេទដីនៅតាមភូមិក្នុងប្រទេសកម្ពុជា

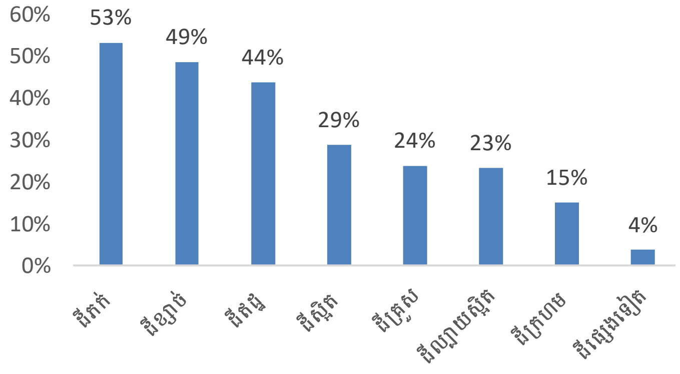

ប្រភព៖ វិទ្យាស្ថានជាតិស្ថិតិ ជំរឿនកសិកម្មនៅកម្ពុជាឆ្នាំ២០២៣

ប្រទេសកម្ពុជា គឺជាប្រទេសដែលងាយនឹងមានភ្លៀងធ្លាក់ច្រើន គ្រោះទឹកជំនន់ក្នុងរដូវ វស្សា និងគ្រោះរាំងស្ងួតនៅរដូវប្រាំង។ ក្នុងរយៈពេលប្រាំឆ្នាំមុនថ្ងៃធ្វើជំរឿនកសិកម្ម មានភូមិប្រមាណ ៣៩ ភាគរយ នៃប្រទេសកម្ពុជាធ្លាប់បានជួបប្រទះគ្រោះទឹកជំនន់ ហើយប្រមាណ ៤៨ ភាគរយ បានជួបប្រទះគ្រោះរាំងស្ងួត។ គ្រោះទឹកជំនន់ក្នុងរដូវវស្សាបានរងផលប៉ះពាល់ធ្ងន់ធ្ងរបំផុត គឺភូមិនានាក្នុងតំបន់បឹងទន្លេសាប។

នៅកម្រិតថ្នាក់ជាតិ គ្រួសារកសិកម្មប្រមាណ ៩០ ភាគរយ នៃភូមិបានចូលរួមដាំដំណាំ និងចិញ្ចឹមបសុសត្វ និងបសុបក្សី ដែលជាសកម្មភាពចម្បងរបស់គ្រួសារកសិកម្ម។ នៅទូទាំងប្រទេសកម្ពុជាមានតែចំនួន ១១ ភាគរយនៃភូមិប៉ុណ្ណោះ ដែលចូលរួមប្រមូលអនុផលព្រៃឈើ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយនៅក្នុងតំបន់ភ្នំនិងខ្ពង់រាប ខេត្តមណ្ឌលគិរីមាន ៦៣ ភាគរយ នៃភូមិនៅតែប្រមូល អនុផលព្រៃឈើធម្មជាតិពីព្រៃក្នុងស្រុក។

នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ការដាំដំណាំតែមួយដង គឺជាការអនុវត្តកសិកម្មទូទៅបំផុត។ នៅទូទាំងប្រទេសមានប្រហែល ៦៣ ភាគរយ នៃភូមិដាំដុះដំណាំតែមួយដងក្នុងមួយឆ្នាំ។ ភូមិដែលផលិតដំណាំពីរដងក្នុងមួយឆ្នាំមានប្រហែល ៣០ ភាគរយខណៈដែលមានតែ ៦ ភាគរយប៉ុណ្ណោះដែលដាំដំណាំបី ឬច្រើនដងជាងនេះក្នុងមួយឆ្នាំ។ នៅទូទាំងប្រទេសកម្ពុជាភូមិប្រហែល ៥៨ភាគរយបានរាយការណ៍ថាមានម៉ាស៊ីនកិនស្រូវ ចំណែកម៉ាស៊ីនបោកស្រូវ និងម៉ាស៊ីនច្រូតកាត់មាននៅក្នុងភូមិមានប្រហែល ៣៥ ភាគរយ។ ប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រក្នុងការស្រោចស្រព ត្រូវបានរាយការណ៍ថា មានតែនៅក្នុងភូមិចំនួន២០ភាគរយប៉ុណ្ណោះ។

មធ្យោបាយធ្វើដំណើរតាមដងផ្លូវ ជាពិសេសតាមរយៈផ្លូវដែលយានយន្តអាចបើកបរបាន គឺមានសារៈសំខាន់សម្រាប់គ្រួសារកសិកម្មក្នុងការទទួលបានទីផ្សារ និងការធ្វើដំណើរ។ លទ្ធផលពីការធ្វើជំរឿនបង្ហាញថាទូទាំងប្រទេស មានភូមិ ៦១ភាគរយ ស្ថិតនៅចម្ងាយ ០-៤ គីឡូម៉ែត្រពីផ្លូវជាតិដែលនៅជិតបំផុត។ លើសពីនេះទៀត ១៤ ភាគរយ នៃភូមិស្ថិតនៅចន្លោះពី ៥-៩ គីឡូម៉ែត្រ ខណៈ ២៥ ភាគរយ មានចម្ងាយឆ្ងាយជាង ១០ គីឡូម៉ែត្រ ឬលើសពីនេះពីផ្លូវជាតិដែលនៅជិតបំផុត។ ទិន្នន័យបានបង្ហាញថា មានតែភូមិ ៩ ភាគរយ ប៉ុណ្ណោះដែលមានផ្សារសាធារណៈនៅទូទាំងប្រទេស។

៣. គ្រួសារកាន់កាប់កសិកម្ម

ជំរឿនកសិកម្មនៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាឆ្នាំ២០២៣ បានបង្ហាញថាមានចំនួនគ្រួសារកសិកម្មប្រមាណ ១ ៨៤៩ ៨០៤ គ្រួសារ បានធ្វើប្រតិបត្តិការលើផ្ទៃដីកសិកម្មសរុបប្រមាណ ៣ ១៨១ ៩០៦ ហិកតា។ ជំរឿនកសិកម្មកម្ពុជាឆ្នាំ២០១៣ មានការកាន់កាប់កសិកម្មចំនួន ២ ១២៩ ១៤៩ គ្រួសារ ដែលបានធ្វើប្រតិបត្តិការលើផ្ទៃដីកសិកម្មសរុប ៣ ៣០៤ ៧៣៨ ហិកតា។ ករណីនេះបានឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីការធ្លាក់ចុះចំនួនគ្រួសារកសិកម្មចំនួន ២៧៩ ៣៤៥ គ្រួសារក្នុងរយៈពេលមួយទសវត្សរ៍កន្លងមកនេះ។

រូបទី៤៖ ចំនួនគ្រួសារកាន់កាប់កសិកម្មនៅកម្ពុជា

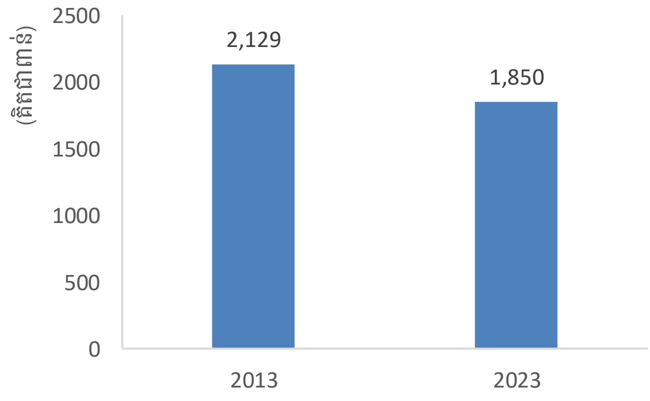

ប្រភព៖ វិទ្យាស្ថានជាតិស្ថិតិ ជំរឿនកសិកម្មនៅកម្ពុជាឆ្នាំ២០២៣

បើយោងទៅលើ លទ្ធផលអង្កេតចន្លោះជំរឿនប្រជាជនកម្ពុជាឆ្នាំ២០២៤ បានប៉ាន់ប្រមាណថាមានគ្រួសារចំនួន ៣ ៧៣៥ ៦៥៩ គ្រួសារ នៅទូទាំងប្រទេស ដូច្នេះមានប្រមាណ ៥០ ភាគរយ នៃគ្រួសារទាំងអស់ដែលបានចូលរួមក្នុងផលិតកម្មកសិកម្ម។

ការកាន់កាប់គ្រួសារកសិកម្មចំនួន ១,៨៥ លានគ្រួសារនោះត្រូវបានចែកជាបួនតំបន់ភូមិសាស្ត្ររួមមាន៖ តំបន់វាលទំនាប មានចំនួន ៤០ ភាគរយ នៃគ្រួសាររស់នៅបានប្រកបរបរកសិកម្ម ហើយនៅតំបន់បឹងទន្លេសាបមាន ៣៨ ភាគរយ តំបន់ភ្នំ និងខ្ពង់រាបមាន ១៥ ភាគរយនិងចុងក្រោយតំបន់ឆ្នេរសមុទ្រមានតែ ៧ ភាគរយ។

រូបទី៥៖ ចំនួនភាគរយនៃចំនួនគ្រួសារកាន់កាប់កសិកម្មតាមតំបន់

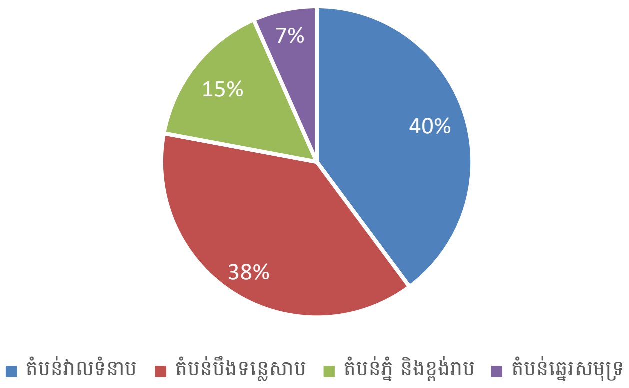

ប្រភព៖ វិទ្យាស្ថានជាតិស្ថិតិ ជំរឿនកសិកម្មនៅកម្ពុជាឆ្នាំ២០២៣

ខណៈដែលចំនួនគ្រួសារការកាន់កាប់កសិកម្មមានការថយចុះ ប៉ុន្តែទំហំដីកសិកម្មជាមធ្យមបានកើនឡើងពី១,៥៤ ហិកតាក្នុងឆ្នាំ២០១៣ ទៅដល់ ១,៧២ ហិកតាក្នុងឆ្នាំ២០២៣។ ក្នុងចំណោមគ្រួសារកសិកម្ម ១,៨៥ លាន នៅទូទាំងប្រទេស មានគ្រួសារកសិកម្មប្រមាណ ៤៨ ភាគរយ មានផ្ទៃដីតិចជាង ១ ហិកតា ប្រមាណ ២៣ ភាគរយ មានផ្ទៃដីចន្លោះពី ១ ទៅ ១,៩ ហិកតា ហើយប្រមាណ ២២ ភាគរយ មានផ្ទៃដីចន្លោះពី ២ ទៅ ៤,៩ ហិកតា ៦ភាគរយ មានផ្ទៃដីចន្លោះពី ៥ ទៅ ៩,៩ ហិកតា និងប្រមាណ ២ ភាគរយ មានទំហំផ្ទៃដីចាប់ពី ១០ ហិកតាឡើងទៅ។ ជារួមមានគ្រួសារកាន់កាប់កសិកម្មប្រមាណ ៧១ ភាគរយ បានធ្វើសកម្មភាពកសិកម្មលើទំហំផ្ទៃដីតិចជាង ២ ហិកតា នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។

ការកាន់កាប់កសិកម្ម នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាជាទូទៅត្រូវបានបង្កើតឡើងជាច្រើនចំណែកនៃផ្ទៃដីហៅថា "ក្បាលដី" ។ ក្នុងចំណោមគ្រួសារកសិកម្មប្រមាណ ១,៧ លានគ្រួសារបានចែកដីកសិកម្មដោយឡែកពីគ្នា មានរហូតដល់ទៅ ២,៤ លានក្បាលដី ក្បាលដីដាច់ដោយឡែកដែលប្រើប្រាស់ សម្រាប់គោលបំណងកសិកម្មបន្ថែមលើដីជុំវិញលំនៅឋានចំនួន ១,២ លាន បន្ថែមទៀតដែលប្រើប្រាស់សម្រាប់គោលបំណងកសិកម្ម។ ជាទូទៅទំហំក្បាលដីជាមធ្យម មិនរាប់បញ្ចូលជាមួយដីជុំវិញលំនៅឋាន គឺ ១,៣ ហិកតា ក្នុងមួយក្បាលដី ប៉ុន្តែបើបញ្ចូលជាមួយដីជុំវិញលំនៅឋានផង គឺថយចុះ ០,៩ ហិកតា ក្នុងមួយក្បាលដី។

៤. ផលិតកម្មដំណាំ

គ្រួសារប្រកបរបរកសិកម្មជាចម្បងនៅកម្ពុជា គឺបានធ្វើការដាំដុះ និងការប្រមូលផលដំណាំរយៈពេលខ្លី និង ដំណាំរយៈពេលវែង។ ផ្ទៃដីបានដាំដុះដំណាំរយៈពេលខ្លីសរុបមានប្រមាណ ២,៧ លាន ហិកតា។ ការដាំដុះដំណាំរយៈពេលវែងលើផ្ទៃដីសរុប ៦២៦ ០០០ ហិកតា រួមទាំងដំណាំដាំមានលក្ខណៈរាយប៉ាយ និងដំណាំដាំមានលក្ខណៈបច្ចេកទេស។

រូបទី៦៖ ចំនួនគ្រួសារដែលចូលរួមក្នុងសកម្មភាពកសិកម្មតាមតំបន់

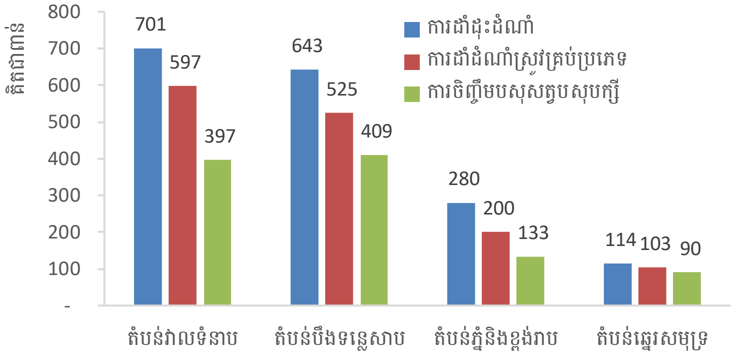

ប្រភព៖ វិទ្យាស្ថានជាតិស្ថិតិ ជំរឿនកសិកម្មនៅកម្ពុជាឆ្នាំ២០២៣

ដំណាំសំខាន់ៗដែលបានដាំដុះច្រើនជាងគេ គឺដំណាំស្រូវ និងពោត ហើយដំណាំស្រូវមានបីប្រភេទ ដែលត្រូវបានដាំដុះគឺ ស្រូវធម្មតា ស្រូវក្រអូប ស្រូវដំណើប ចំពោះដំណាំពោតបានចែកជាពីរក្រុមគឺ ស្មៀតពោត/ពោតខ្ចី និងពោតស/ពោតលឿង/ពោតស្វាយ។ ក្នុងចំណោមដំណាំស្រូវទាំងបីប្រភេទ ស្រូវធម្មតាគឺជាប្រភេទស្រូវដែលបានដាំដុះច្រើនជាងគេបំផុត ដែលបានដាំលើផ្ទៃដីសរុបប្រហែល ១ ៦៥០ ០០០ ហិកតា និងចំនួនគ្រួសារបានដាំដុះស្រូវធម្មតាមានចំនួន ១ ១៥៤ ០០០ គ្រួសារ ហើយស្រូវក្រអូបបានដាំដុះលើផ្ទៃដីសរុបប្រហែល ៤៦៥ ០០០ ហិកតា និងស្រូវដំណើបបានដាំដុះលើផ្ទៃដីប្រហែល ៣ ០០០ ហិកតា។

តារាងទី១៖ ចំនួនគ្រួសារកសិកម្ម និងផ្ទៃដីដាំដំណាំធញ្ញជាតិ និងដំណាំធញ្ញជាតិយកគ្រាប់

ដំណាំធញ្ញជាតិនិងធញ្ញជាតិយកគ្រាប់	ចំនួនគ្រួសារ	ផ្ទៃដីដាំដុះ (ហិកតា)	ផ្ទៃដីប្រមូលផល (ហិកតា)	បរិមាណផល (តោន)	ទិន្នផល (តោន/ហិកតា)
ស្រូវធម្មតា	១ ១៥៤	១ ៦៥០	១ ៦៤១	៥ ៥៧៥	៣,៤
ស្រូវក្រអូប	៣០៨	៤៦៥	៤៦២	១ ៣៦៦	៣,០
ស្រូវដំណើប	៤	៣	៣	១០	២,៨

ប្រភព៖ វិទ្យាស្ថានជាតិស្ថិតិ ជំរឿនកសិកម្មនៅកម្ពុជាឆ្នាំ២០២៣

ជំរឿនកសិកម្មកម្ពុជាឆ្នាំ២០២៣ បានបង្ហាញថានៅកម្ពុជាមានដាំដុះដំណាំរយៈវែងជាច្រើនប្រភេទ រួមទាំងដាំណាំរាយប៉ាយ និងដំណាំបច្ចេកទេស។ ដំណាំរយៈពេលវែងដែលគ្រួសារកសិកម្មបានដាំដុះច្រើនជាងគេ គឺដាំណាំស្វាយ បន្ទាប់មក គឺដាំណាំដូង

ចេក ស្វាយចន្ទី និងខ្នុរ។
នៅក្នុងតំបន់ទាំងនេះ គឺតំបន់វាលទំនាប និងតំបន់បឹងទន្លេសាប មានដាំណាំស្វាយជាដំណាំដែលនិយមដាំច្រើនជាងគេ។ ដោយឡែកដាំណាំចេកនៅតំបន់វាលទំនាប នៅលំដាប់ថ្នាក់លេខ២ ចំណែកឯតំបន់បឹងទន្លេសាបដាំណាំដូង ក៏នៅលំដាប់ថ្នាក់លេខ២ ផងដែរ។
នៅតំបន់ឆ្នេរសមុទ្របានបង្ហាញពីភាពខុសគ្នា ដាំណាំដូងត្រូវបានដាំដុះដោយគ្រួសារកសិកម្មច្រើនជាង ដំណាំរយៈពេលវែងដទៃទៀត។ ដូចគ្នានេះដែរនៅតំបន់ភ្នំនិងខ្ពង់រាប ស្វាយចន្ទីត្រូវបានដាំដុះដោយគ្រួសារកសិកម្មច្រើនជាង បើធៀបនឹងដំណាំរយៈពេលវែងផ្សេងទៀត។

រូបទី៧៖ ចំនួនគ្រួសារកសិកម្មដែលរាយការណ៍អំពីការដាំដំណាំ (ដំណាំរយៈពេលវែងដែលដាំដុះច្រើនជាងគេចំនួន៥ប្រភេទ)

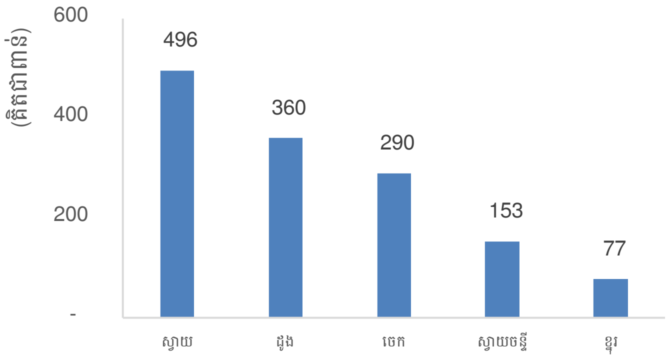

ប្រភព៖ វិទ្យាស្ថានជាតិស្ថិតិ ជំរឿនកសិកម្មនៅកម្ពុជាឆ្នាំ២០២៣

សរុបមកការផ្លាស់ប្តូរផលិតកម្មកសិកម្មឆ្ពោះ ទៅរកដំណាំជាសាច់ប្រាក់រវាងឆ្នាំ២០១៣ និងឆ្នាំ២០២៣ គឺជាភស្តុតាងជាក់ស្តែង។ ឧទាហរណ៍ ផ្ទៃដីដាំស្វាយចន្ទីកើនឡើងពី ៧១ ០០០ ហិកតា ដល់ ៣៧០ ០០០ ហិកតា ផ្ទៃដីដាំដំឡូងមីបានកើនឡើងពី ២៩៤ ០០០ ហិកតា ដល់ ៤២០ ០០០ ហិកតា និងផ្ទៃដីដាំស្រូវក្រអូបកើនឡើងពី ២៨០ ០០០ ហិកតា ដល់ ៤៦៥ ០០០ ហិកតា។

៥. សកម្មភាពចិញ្ចឹមបសុសត្វ បសុបក្សី

ការចិញ្ចឹមបសុសត្វ និង/ឬបសុបក្សី គឺជាសកម្មភាពកសិកម្មដ៏សំខាន់មួយនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ដែលបានគាំទ្រដល់ជីវភាពប្រចាំថ្ងៃ និងផ្តល់ប្រាក់ចំណូលដល់គ្រួសារកាន់កាប់កសិកម្មប្រមាណ ១ ០៨៣ ០០០ គ្រួសារនៅប្រទេសកម្ពុជា។ ចំនួនគ្រួសារដែលចិញ្ចឹមបសុសត្វ និង/ឬបសុបក្សីច្រើនជាងគេ នៅតំបន់បឹងទន្លេសាប (៤៣០ ២០០ គ្រួសារ) ប៉ុន្តែភាគរយធំបំផុតនៃគ្រួសារកសិកម្មដែលចិញ្ចឹមបសុសត្វ ឬបសុបក្សី នៅក្នុងតំបន់ឆ្នេរសមុទ្រមាន ៧៧ ភាគរយ (៩៥ ៤០០ ក្នុងចំណោម ១២៤ ២០០) នៃគ្រួសារកសិកម្មចិញ្ចឹមបសុសត្វ ឬបសុបក្សី។

តារាងទី២៖ ចំនួនគ្រួសារកសិកម្មចិញ្ចឹមបសុសត្វ ឬបសុបក្សី

សរុប	បសុសត្វធំ	បសុសត្វតូច	បសុបក្សី	សត្វល្អិត
១ ០៨៣	៦៩០	៩៥	៧២៧	២

ប្រភព៖ វិទ្យាស្ថានជាតិស្ថិតិ ជំរឿនកសិកម្មនៅកម្ពុជាឆ្នាំ២០២៣

តាមលទ្ធផលនៃការធ្វើជំរឿននេះ បានរកឃើញថាមានប្រមាណ ៣៨ ភាគរយ នៃគ្រួសារកាន់កាប់កសិកម្មនៅទូទាំងប្រទេសបានចិញ្ចឹមបសុសត្វធំ (គោ ក្របី និងសេះ) ៣៩ ភាគរយបានចិញ្ចឹមបសុបក្សី និងមាន ៥ ភាគរយ បានចិញ្ចឹមបសុសត្វតូច។ គ្រួសារកសិកម្មចិញ្ចឹមបសុសត្វធំច្រើនជាងបសុសត្វតូចៗ (ជ្រូក ចៀម និងពពែ) ជំរឿនកសិកម្មនេះ បានបង្ហាញឱ្យឃើញថាហើយគ្រួសារច្រើនបានចិញ្ចឹមទាំងបសុសត្វ និងបសុបក្សីចម្រុះ។
ការចិញ្ចឹមបសុសត្វ គឺត្រូវបានអនុវត្តដោយវិធីសាស្ត្រជាច្រើន។ គ្រួសារភាគច្រើនបានចិញ្ចឹមសត្វ ដោយឱ្យស៊ីតាមលក្ខណៈធម្មជាតិដែលមានចំនួន ១ ០១៣ ០០០ គ្រួសារ (៩៣,៥ ភាគរយ) និងប្រមាណ ៧០ ០០០ គ្រួសារ (៦,៥ ភាគរយ) បានឱ្យស៊ីតាមលក្ខណៈធម្មជាតិ រួមជាមួយនឹងការឱ្យចំណី ហើយមានតែ ២៦២ គ្រួសារប៉ុណ្ណោះដែលចិញ្ចឹមសត្វតាមលក្ខណៈទំនើបដោយឱ្យស៊ីតែចំណីសុទ្ធ។ ចំពោះគ្រួសារដែលចិញ្ចឹមបសុសត្វធំ (គោ ក្របី) ប្រមាណជា ៨៣ ភាគរយ ពួកគាត់បានចិញ្ចឹមសត្វចន្លោះពី ២ ទៅ ៩ ក្បាល។

រូបទី៨៖ ស្ថានភាពរស់នៅរបស់គ្រួសារកសិកម្មនៅកម្ពុជា

ប្រភព៖ វ.ជ.ស. ឆ្នាំ២០២៣

៦. ការប្រើប្រាស់ជី

ជីគីមី គឺត្រូវបានប្រើប្រាស់យ៉ាងទូលំទូលាយបំផុតដោយមានប្រមាណ ៧៣ ភាគរយ នៃគ្រួសារកសិកម្មប្រើប្រាស់ជីគីមី។ ជីផ្សេងទៀតត្រូវបានគេប្រើយ៉ាងទូលំទូលាយផងដែរ ជាមួយជីលាមកសត្វដែលបានរាយការណ៍ថាមានប្រមាណ ៣២ ភាគរយ នៃគ្រួសារកសិកម្ម ជី សរីរាង្គ-គីមី ដែលជាការលាយបញ្ចូលគ្នានៃសារធាតុសរីរាង្គ និងសារធាតុគីមីត្រូវបាន ប្រើប្រាស់ប្រមាណ ១៨ ភាគរយនៃគ្រួសារកសិកម្ម ការប្រើប្រាស់ជីសរីរាង្គមានកម្រិតទាបនៅឡើយមានប្រមាណ ៧ ភាគរយ ដែលបង្ហាញពីការផ្លាស់ប្តូរមានកំណត់ក្នុងការអនុវត្តជីសរីរាង្គ ហើយជីជីវសាស្ត្រត្រូវបានប្រើប្រាស់ត្រឹមតែ ៤ ភាគរយប៉ុណ្ណោះ។
ក្នុងចំណោមប្រភេទថ្នាំសម្លាប់សត្វល្អិត គឺជាប្រភេទថ្នាំដែលប្រើប្រាស់ច្រើនជាងគេបំផុត ដោយមានប្រហែល ១ ២២០ ៧០០ គ្រួសារកសិកម្ម បានប្រើប្រាស់ថ្នាំសម្លាប់សត្វល្អិត បន្ទាប់មកថ្នាំសម្លាប់សត្វល្អិតចង្រៃត្រូវបានប្រើប្រាស់ប្រមាណ ១ ០១៥ ២០០ គ្រួសារកសិកម្ម។ ការប្រើប្រាស់ថ្នាំសម្លាប់ផ្សិត ថ្នាំសម្លាប់សត្វកកេរ និងប្រភេទថ្នាំសម្លាប់សត្វល្អិតដទៃទៀត គឺទាបជាងគួរឱ្យ

កត់សម្គាល់ ដែលបង្ហាញពីតម្រូវការជាក់លាក់មួយ ដោយផ្អែកលើតម្រូវការដំណាំ និងសត្វចង្រៃទូទៅ។
មាន ២១ ភាគរយ នៃគ្រួសារកសិកម្មបានរាយការណ៍ពីការប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ ដែលមានត្រឹមតែ ១៥ ភាគរយ នៃផ្ទៃដីកសិកម្ម។

៧. ទីផ្សារលក់ផលិតផលកសិកម្ម

ឈ្មួញកណ្ដាល គឺជាប្រភពទីផ្សារលក់ផលិតផលកសិកម្មដ៏សំខាន់របស់គ្រួសារកសិកម្ម។ មានគ្រួសារកសិកម្មចំនួន ៩៦៨ ៥០០ គ្រួសារបានលក់ផលិតផលកសិកម្មឱ្យឈ្មួញកណ្ដាល។ ទីផ្សារក្នុងស្រុកគឺជាជម្រើសទីពីរ ក្នុងការលក់ផលិតផលកសិកម្មដែលមានប្រមាណ ៧៧៧ ៩០០ គ្រួសារ ខណៈដែលគ្រួសារកសិកម្មប្រមាណ ៥៣៧ ៧០០ បានលក់ផលិតផលកសិកម្មរបស់ពួកគេនៅកសិដ្ឋានផ្ទាល់។ មានគ្រួសារ កសិកម្មតិចតួចប៉ុណ្ណោះដែលបានរាយការណ៍ថា បានលក់ផលិតផលកសិកម្មរបស់ពួកគេតាមរយៈក្រុមហ៊ុនឯកជន(កិច្ចសន្យា) (២១ ៤០០ គ្រួសារ) និងសហគមន៍កសិករ (៣ ៩០០ គ្រួសារ)។

រូបទី៩៖ កន្លែលក់ផលិតផលកសិកម្ម ភាគរយនៃគ្រួសារកសិកម្មដែលរាយការណ៍ពីគោលដៅនីមួយៗ (ជម្រើសច្រើន)

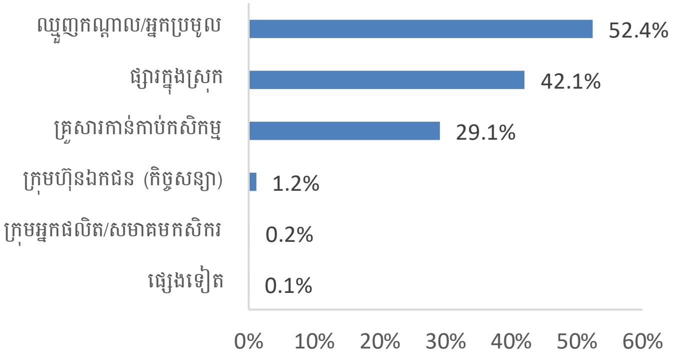

ប្រភព៖ វិទ្យាស្ថានជាតិស្ថិតិ ជំរឿនកសិកម្មនៅកម្ពុជាឆ្នាំ២០២៣

៨. សកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចបន្ថែមនៃគ្រួសារកសិកម្ម

ក្នុងចំណោមគ្រួសារកសិកម្មទាំងអស់ ដែលបានចូលរួមធ្វើសកម្មភាពទាក់ទងនឹងព្រៃឈើ (៣៦១ ៣១៣ គ្រួសារ) ការរកអុស និងកាប់ឬស្សីមានចំនួនច្រើនជាងគេ គឺប្រហែល ៣៣០ ០០០គ្រួសារកសិកម្ម ខណៈដែលរកអាហារ ឬបន្លែ និងផ្លែឈើព្រៃផ្សេងទៀតមានចំនួនច្រើនបន្ទាប់ គឺប្រហែល ១៣៩ ០០០ គ្រួសារ។ គ្រួសារកសិកម្មដែលបានរាយការណ៍ថាមានដីព្រៃ និង/ឬ ព្រៃឈើផ្សេងៗ ដែលជាផ្នែកនៃកសិដ្ឋានមានតិចតួចត្រឹមតែ ០,៥ ភាគរយ (៩ ៥៥៩ គ្រួសារ)។ ស្ទើរតែពាក់កណ្ដាលនៃគ្រួសារកសិកម្ម ដែលមានដីព្រៃ និង/ឬព្រៃឈើផ្សេងៗ (ប្រហែល ៤ ៨០០ គ្រួសារ) គឺស្ថិតនៅតំបន់ភ្នំ និងខ្ពង់រាប។
មានប្រមាណជា ៦៥ ភាគរយ នៃសមាជិកគ្រួសារកសិកម្មទាំងអស់ដែលមានអាយុចាប់ពី៥ឆ្នាំឡើងទៅ ត្រូវបានចូលរួមក្នុងសកម្មភាពកសិកម្មនៅក្នុងគ្រួសារកាន់កាប់របស់គេក្នុងរយៈពេល ១២ ខែកន្លងមក។ ក្រុមនេះមានប្រមាណ ៣ ភាគរយ ជាបុរស (៦៧ ភាគរយ) មានកម្រិតខ្ពស់ជាងស្ត្រី(៦៤ ភាគរយ)។ សមាជិកគ្រួសារកាន់កាប់កសិកម្មមានប្រមាណ ២២ ភាគរយ ដែលមានអាយុលើសពី ៥ឆ្នាំបានចូលរួមនៅក្នុងសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចក្រៅពីវិស័យកសិកម្ម។ ជាថ្មីម្ដងទៀតគឺមានប្រមាណ ៣ ភាគរយ ជាបុរស (២៤ ភាគរយ) ខ្ពស់ជាងស្ត្រី (២១ ភាគរយ)។

៩. គ្រួសារប្រកបមុខរបរកសិកម្ម

ចំនួនប្រជាជនជាស្ត្រីមានច្រើនជាងបុរសបន្តិច ដែលបានរាយការណ៍ដោយគ្រួសារកាន់កាប់កសិកម្មនៅកម្ពុជា។ ស្ត្រីមានប្រមាណ ៥០,៤ ភាគរយ ធៀបនឹងបុរសមានប្រមាណ ៤៩,៦ ភាគរយ ជាហេតុនាំឱ្យអនុបាតអត្រាភេទស្មើ ៩៨,៤ ក្នុងចំនួនប្រជាជនគ្រួសារកសិកម្ម។ ទោះបីជាយ៉ាងនេះក៏ដោយបើពិនិត្យមើលចំនួនបុរសជាមេគ្រួសារមានចំនួនច្រើនជាងស្ត្រីជាមេគ្រួសារ។ ស្ត្រីមានត្រឹមតែ ១៦ ភាគរយ ដែលជាមេគ្រួសារកាន់កាប់កសិកម្ម។
ប្រជានជនប្រមាណ ១,៣៩ លាននាក់ មានអាយុនៅចន្លោះចាប់ពី ១០ ទៅ ១៩ ឆ្នាំគឺជាក្រុមអាយុដែលមានចំនួនច្រើនជាងគេបំផុត នៃចំនួនប្រជាជនទាំងអស់ដែលជាគ្រួសារប្រកបមុខរបរកសិកម្ម។ បន្ទាប់មកទៀត ក្រុមអាយុចាប់ពី ៣០ - ៣៩ ឆ្នាំ (១,២៣ លាននាក់) និងអាយុចាប់ពី ២០ - ២៩ ឆ្នាំ (១,១៩ លាននាក់)។ ចំនួនស្ត្រីមានច្រើនជាងបុរសក្នុងក្រុមអាយុនីមួយៗចាប់ពី ២០ - ២៩ ដល់ ៦០ ឆ្នាំឡើងទៅ។ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយនៅក្នុងក្រុមអាយុចាប់ពី ១០ - ១៩ ឆ្នាំ និងក្រុមអាយុតិចជាង ១០ ឆ្នាំមានបុរសច្រើនជាងស្ត្រី។ សមាជិកគ្រួសារកសិកម្មដែលបានរាយកាណ៍មានអាយុជាមធ្យមគឺ ៣១,៨ ឆ្នាំ។

ឧបសម្ព័ន្ធ

ជំរឿនកសិកម្មនៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០២៣ ត្រូវបានផលិតដោយវិទ្យាស្ថានជាតិស្ថិតិនៃក្រសួងផែនការ សហការជាមួយក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ដោយមានការគាំទ្របច្ចេកទេសពីអង្គការស្បៀង និងកសិកម្មនៃសហប្រជាជាតិ (FAO)។ របាយការណ៍លទ្ធផលចុងក្រោយ តារាងទិន្នន័យសង្ខេប និងកម្រងសំណួរ អាចរកបាននៅលើគេហទំព័ររបស់វិទ្យាស្ថានជាតិស្ថិតិ។

គាំទ្របច្ចេកទេសដោយ៖

Food and Agriculture Organization of the United Nations

អង្គការស្បៀងនិងកសិកម្មនៃសហប្រជាជាតិ (FAO)
https://www.fao.org/cambodia/en/

តំណាងអង្គការ FAO នៅកម្ពុជា មានអាស័យដ្ឋាននៅក្នុងក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និង នេសាទ ផ្ទះលេខ២០០ មហាវិថីព្រះនរោត្តម សង្កាត់ ទន្លេបាសាក់ ខណ្ឌចំការមន រាជធានីភ្នំពេញ ប្រទេសកម្ពុជា

វិទ្យាស្ថានជាតិស្ថិតិ (NIS) នៃក្រសួងផែនការ (MoP)
https://www.nis.gov.kh/

វិទ្យាស្ថានជាតិស្ថិតិ (NIS) ក្រសួងផែនការ (MoP) រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា អគារ C, E និង F #៣៨៦ ព្រះមុនីវង្ស Blvd សង្កាត់បឹងកេងកង១ ខណ្ឌចំការមន រាធានីភ្នំពេញ ប្រទេសកម្ពុជា

ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ (MAFF)
https://web.maff.gov.kh/

ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ (MAFF) ២៥៥, ២០០ វិថីព្រះនរត្តម រាជធានីភ្នំពេញ Blvd (៤១) ប្រទេសកម្ពុជា